

Vastaus vanhusneuvoston aloitteeseen sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden myöntämisperusteiden tarkastamisesta

Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto on tehnyt aloitteen sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden myöntämisperusteiden muuttamisesta (14.11.2023 § 114). Vanhusneuvosto on aloitteessaan esittänyt, että sosiaalihuoltolain (1301/2014) perusteella myönnettävien kuljetuspalveluiden matkamäärä ja tulo raja otetaan uudelleen käsittelyyn. Päätöksiä tekeville viranhaltijoille toivotaan mahdollisuutta myöntää kuljetuspalvelumatkoja joustavasti sovittujen rajojen puitteissa. Aloitteessa todetaan lisäksi, että huomioon tulisi ottaa hakijan elämäntilanne, kunnes korvaavat liikkumisen ratkaisut on saatu toteutettua hakijan kohdalla.

Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden tarkennettuihin myöntämisen perusteisiin, jotka olivat aluehallituksen (15.1.2024 § 14) käsittelyssä, on kirjattu ohjeelliset tulorajat palvelun myöntämiseen. Liikkumista tukeva kuljetuspalvelu suunnataan palvelutarpeen arvioinnin perusteella ensisijaisesti pienituloisille. Ohjeellisina bruttotulorajoina pidetään yhden henkilön taloudessa 1 350,00 euroa kuukaudessa ja kahden henkilön taloudessa 2 497,50 euroa kuukaudessa. Tuloina huomioidaan säännölliset tulot ja säännölliset pääomatulot, esimerkiksi korko- ja vuokratulot. Tuloina ei huomioida asumistukea, rintamalisää tai eläkettä saavan lapsikorotusta. Sosiaalihuoltolain mukaisessa kuljetuspalvelussa tulo raja on jatkossa ohjeellinen, josta voidaan yksilöllisen harkinnan perusteella poiketa. Harkinnanvaraisissa päätöksissä huomioidaan asiakkaan toimintakyky liikkumisen suhteen sekä asiakkaan kokonaiselämäntilanne.

Jatkossakaan liikkumisen tuen kuljetuspalvelut eivät kuitenkaan voi korvata mahdollista puuttuvaa julkista joukkoliikennettä, mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne.

Hyvinvointialueelle yhtenäisiä käytäntöjä sosiaalihuoltolain mukaiseen liikkumisen tukeen määriteltäessä reunaehtona oli kunnista palveluun siirtyneet määrärahat. Kunnissa palvelu oli järjestetty hyvin eri laajuisena. Osassa kunnissa ei palvelua ollut lainkaan ja näistä kunnista määrärahaa palveluun ei siirtynyt. Pirkanmaan hyvinvointialueen aluehallitus on päätöksellään (24.10.2022 § 249) hyväksynyt yhtenäiset sosiaalihuoltolain mukaiset myöntämisen perusteet ja matkamääräksi enintään kahdeksan yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Sosiaalihuoltolain

mukainen liikkumisen tuen palvelu on määrärahasidonnainen eikä sen järjestämiseen ole hyvinvointialueella ehdotonta velvoitetta.

Liikkumisen tuki voidaan järjestää sosiaalihuoltolaissa (23 §) mainituilla tavoilla tai niiden yhdistelmällä yksilöllisen tarpeen mukaan ottaen huomioon asiakkaan toimintakyky, elämäntilanne ja elinympäristö. Jatkossa asiakkaan on mahdollista yhdessä liikkumisen tuen tiimin sosiaalihoitajan kanssa tehdä yksilöllinen suunnitelma liikkumisen tuesta. Suunnitelmaa tehtäessä huomioidaan ensisijaiset liikkumisen tuen palvelut, kuten esimerkiksi kunnan järjestämä asiointi- ja palveluliikenne, järjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien järjestämät saattajapalvelut, omaehtoinen taksin käyttäminen, asiakkaan kotiin annettavat palvelut sekä Kelan korvaamat terveydenhuollon matkat. Lisäksi voidaan kartoittaa asiakkaan läheisverkostoa, joka voisi olla apuna kodin ulkopuolella liikkumisessa.

Lähtöreitin palveluverkkoa työstetään parhaillaan. Tavoitteena on, että alueen lähtöreitin toimintaa järjestetään sellaisiin paikkoihin, joihin kaikkien on helppo tulla. Tässä työskentelyssä otetaan huomioon muun muassa palveluliikenteen reitit ja tehdään yhteistyötä kuntien kanssa.